

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATAREA DISCRIMINĂRII
Autoritate de stat autonomă

Operator de date cu caracter personal nr. 11375

HOTĂRÂREA NR. 431
din 30.09.2015

Dosar nr.: 92/2015

Petiția nr.: 1005/11.02.2015

Petent: S.A.

Reclamat: G.I. și G.S.

Obiect: afirmații cu posibil caracter discriminatoriu la adresa etniei rome ocazionate de o dispută între vecini

I. Numele, domiciliul sau reședința părților

I.1. Numele, domiciliul, reședința sau sediul petentului

I.1.1. S.A., domiciliată în

I.2. Numele, domiciliul, reședința sau sediul reclamatului

I.2.1. G.I. și G. S., domiciliați în

II. Obiectul sesizării și descrierea presupusei fapte de discriminare

2.1. Petenții, cetățeni de etnie romă, arată că vecinii lor au făcut afirmații cu potențial caracter discriminatoriu la adresa etniei rome pe fondul unei dispute survenite între petenți și aceștia în cursul lunii iulie 2014.

III. Procedura de citare

3.1. În temeiul art. 20, alin. 4 din O.G. nr.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, republicată, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării a îndeplinit procedura legală de citare a părților.

3.2. Prin adresa nr. 1005/19.02.2015, a fost citată petenta, iar prin adresa 1334/19.02.2015 au fost citate părțile reclamate pentru termenul stabilit de Consiliu la data de 10.03.2015.

3.3. La termen s-au prezentat părțile.

3.4. La data de 08.06.2015, petenta a revenit cu precizări, depunând și o probă audio cu privire la un alt eveniment, petrecut la data de 24.05.2015.

3.5. Procedura legal îndeplinită

IV. Susținerile părților

Susținerile petenților

4.1.1. Petenta, de etnie romă, arată faptul că locuiește la adresa respectivă din luna iunie 2014 alături de alte 5 familii.

4.1.2. După o lună de când s-a mutat cu familia în acest imobil, reclamata i-a adresat cuvinte jignitoare “țigani împruțiți, ghetoiști din Ferentari, ciori, nespălați, boschetari”.

4.1.3. Fiul petentei, în vârstă de 9 ani, a fost făcut țigan, în prezența martorei D. M..

4.1.4. Scandalul a pornit de la faptul că l-a rugat pe reclamat să închidă poarta deoarece copilul cel mic (1 an și 2 luni) iese în stradă. Poarta era lăsată frecvent deschisă, petenta cunoscând faptul că există diferite procese cu toate familiile din curte.

4.1.5. La două zile după incident, a existat o ceartă între reclamați și vecinii din curte, ulterior reclamații folosind un ton ridicat față de petentă. De asemenea i-au fost adresate injurii de genul țigancă, ghetoișă.

4.1.6. Martori la acest incident au fost familiile D., S. și B. T.

4.1.7. Petenta a reclamat cele întâmplate, deși a trecut destul timp, întrucât faptele continuă să se repete.

4.1.8. Petenta revine cu o serie de declarații de martori, înregistrate sub nr. 5145/23.03.2015. Martorul C.A arată faptul că a fost prezent în fața casei petentei în data de 10.08. (2014?), neintrând în curte, a auzit injurii legate de etnia petentei etc. Cu alte ocazii o vedea pe partea reclamată cum o filma pe petentă. Martora G. I. arată faptul că în timp ce ajuta familia petentei cu mutatul, a văzut că aceasta era filmată cu telefonul. Se depune și declarația proprietarei imobilului care arată faptul că există un conflict cu partea reclamată, acesta datând de 20 de ani.

4.1.9. La data de 08.06.2015, petenta revine cu o nouă declarație arătând faptul că a avut loc un nou incident la data de 24.05.2015, conflict încheiat cu venirea poliției (atașat și un cd audio).

Susținerile părților reclamate

4.2.1. Prin punctul de vedere formulat de către reclamată, se arată faptul că situația prezentată de către petenți nu este reală.

4.2.2. Martorii pe care îi menționează petenta au fost reclamați în instanță de către petenți existând o serie de dosare pe rolul instanțelor judecătorești.

4.2.3. Situația conflictuală este generată chiar de către martori care șicanează părțile reclamate cu scopul de a-i determina să își vândă imobilul.

4.2.4. Se mai arată faptul că faptele menționate nu au avut loc. Modul de comportament al petenților și a martorilor are doar rolul de a o șicana pe petentă și familia acesteia.

4.2.5. Petenta putea sesiza presupusa faptă de discriminare încă de la data producerii acesteia, nefiind necesar să aștepte mai bine de jumătate de an pentru a o aduce la cunoștința Consiliului. Declarațiile martorilor sunt aproape identice, fiind date în aceeași zi.

4.2.6. Astfel petiția supusă analizei Consiliului a fost formulată în mod șicanatoriu, reclamații fiind amenințați de către martora D., în jurul datei de 05.02.2015, că nu ar trebui să îi pună la cheltuieli cu procesele și că vor fi “nenorociți”.

4.2.7. Reclamatul arată faptul că exista o situație conflictuală înainte de mutarea petentei în imobil. Situația conflictuală a început la data la care reclamații i-au acționat în instanță pe S. M., D. M și B. N. (doi dintre martorii petentei și soțul celui de-al treilea martor) pentru a-și da acordul privind branșarea la conducta de gaz. Acordul nu a putut fi obținut pe cale amiabilă întrucât li s-au cerut sume exorbitante de bani, fiind nevoiți să se adreseze instanței de judecată.

4.2.8. Prin precizările depuse la data de 25.03.2015, reclamata arată faptul că petenta neagă relațiile de dușmănie dintre vecini și reclamată, existând plângeri la poliție, cu scopul de a-i șicana și de a-i face să își vândă imobilul, proprietate personală.

4.2.9. Reclamata mai arată faptul că au fost nevoiți să instaleze camere de luat vederi, fiind singura modalitate de apărare. De asemenea, când familiile Ș. și B. încearcă să pornească orice dispozitiv de înregistrare, acestea se opresc din invective și cheamă poliția .

4.2.10. De la data mutării familiei D. în imobil relațiile de vecinătate s-au deteriorat. Aceștia au început să utilizeze în exclusivitate curtea comună și să facă modificări locative. Au fost nevoiți să acționeze familia D. în judecată pentru a achita o parte din reparațiile acoperișului. De atunci relațiile sunt foarte tensionate, existând o serie de plângeri la poliție, contestate de către reclamată la Judecătoria Sectorului 1.

4.2.11. Există de asemenea un dosar de urmărire penală pentru agresarea soțului și fiicei reclamatei cu spray lacrimogen.

4.2.12. Se mai arată faptul că declarațiile petentei și ale martorilor nu sunt adevărate, că le este frică să interacționeze în orice fel cu petenta și ceilalți vecini.

4.2.13. Cu privire la poarta deschisă, se arată faptul că în curtea comună, familia D. și-a deschis un service auto improvizat, în curte intrând și ieșind o serie de autoturisme.

4.2.14. Se depun extrase ale portalului just.ro privind dosarele aflate pe rol precum și o serie de hotărâri ale instanțelor de judecată.

V. Motivele de fapt și de drept

5.1. Prin petiția formulată și trimisă spre soluționare Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării, acesta este sesizat cu privire la săvârșirea unei potențiale fapte de discriminare prin afirmații cu caracter discriminatoriu la adresa etniei rome. Colegiul reține faptul că există un conflict între părțile implicate conflict care durează de ani de zile fiind o serie de procese pe rolul instanțelor de judecată privind spațiul comun (curtea imobilului). Situația conflictuală a escaladat în numeroase rânduri fiind nevoie de intervenția poliției.

O dată cu petiția s-au depus declarații ale martorilor care locuiesc în același imobil și care împart aceeași curte comună.

Partea reclamată a arătat faptul că există o relație de dușmănie între părțile implicate, declarațiile martorilor fiind părtinitoare și având la bază o situație conflictuală, dovedită cu hotărâri ale instanțelor de judecată.

Martorii prezentați de către petentă, care locuiesc la alte adrese, susțin faptul că partea reclamată a filmat-o pe petentă. Unul dintre martori arată faptul că în luna august s-au auzit injurii legate de etnia petentei, acesta aflându-se în stradă. (pct. 1.8 din hotărâre).

Declarația petentei din data de 08.06.2015 face referire la un alt eveniment, respectiv a unui conflict din data 24.05.2015, ce face obiectul dosarului CNCD nr. 390/2015 având ca părți pe B.T. (martor în prezentul dosar) și pe G.I. și G.S. Conflictul a pornit de la faptul că unul dintre copiii din curte a rupt oglinda de la autoturismul reclamatului, fiind chemată poliția.

5.2. **În drept**, analizând faptele reținute în speță, Colegiul director se raportează la Curtea Europeană a Drepturilor Omului (în continuare CEDO), care, legat de articolul 14 privind interzicerea discriminării, a apreciat că diferența de tratament devine discriminare, în sensul articolului 14 din Convenție, atunci când se induc distincții între situații analoage și comparabile fără ca acestea să se bazeze pe o justificare rezonabilă și obiectivă. Instanța europeană a decis în mod constant că pentru ca o asemenea încălcare să se producă *„trebuie stabilit că persoane plasate în situații analoage sau comparabile, în materie, beneficiază de un tratament preferențial și că această distincție nu-și găsește nici o justificare obiectivă sau rezonabilă”*.

5.3. Potrivit art. 2 alin. 1 din O.G. nr. 137/ 2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare prin discriminare se înțelege orice deosebire, excludere, restricție sau preferință, pe bază de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infectare HIV, apartenență la o categorie defavorizată, precum și orice alt criteriu care are ca scop sau ca efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege, în domeniu politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice.

5.4. Reținând în coroborare cu aceste aspecte definiția discriminării, astfel cum este reglementată prin articolul 2 alin.1 din O.G.137/2000 cu modificările și completările ulterioare, republicată, Colegiul director se raportează la modul în care sunt întrunite cumulativ elementele constitutive ale art. 2 din O.G. 137/2000R. Pentru a ne situa în domeniul de aplicare al art. 2, alin.1 *deosebirea, excluderea, restricția sau preferința* trebuie să aibă la bază unul dintre *criteriile* prevăzute de către art. 2, alin. 1, și trebuie să se refere la persoane aflate în *situații comparabile* dar care sunt tratate în *mod diferit* datorită apartenenței lor la una dintre categoriile prevăzute în textul de lege menționat anterior.

5.5. Având în vedere aspectele de mai sus precum și petiția dată, Colegiul director al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării trebuie să analizeze în ce măsură afirmațiile părții reclamante au o natură discriminatorie, astfel cum este prevăzut în art. 2 alin.1 al O.G. nr.137/2000 republicată.

5.6. Totodată, din analiza obiectului plângerii deduse soluționării, Colegiul director se raportează și la jurisprudența CEDO pentru a defini limita dintre libertatea de exprimare și dreptul la demnitate.

5.7. Privind libertatea de exprimare, CEDO analizează trei aspecte:

a) legalitatea restrângerii, și anume existența unei baze legale interne, și calitatea normei juridice (legea trebuie să fie accesibilă, precisă și previzibilă în așa

fel încât să se înțeleagă restrângerea în mod clar, totodată trebuie să permită estimarea consecințelor faptelor contrare legii);

b) legitimitatea restrângerii, ceea ce trebuie să fie prevăzută de Convenție (pentru securitatea națională, integritatea teritorială, siguranța publică, apărarea ordinii, prevenirea infracțiunilor, protecția sănătății, moralei, reputației sau a drepturilor altora, pentru a împiedica divulgarea de informații confidențiale, pentru a garanta autoritatea și imparțialitatea puterii judecătorești);

c) necesitatea retrângerii într-o societate democratică.

5.8. Potrivit art. 15 din O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare „Constituie contravenție, conform prezentei ordonanțe, dacă fapta nu intră sub incidența legii penale, orice comportament manifestat în public, având caracter de propagandă naționalist - șovină, de instigare la ură rasială sau națională ori acel comportament care are ca scop sau vizează atingerea demnității ori crearea unei atmosfere de intimidare, ostile, degradante, umiltoare sau ofensatoare, îndreptat împotriva unei persoane, unui grup de persoane sau unei comunități și legat de apartenența acestora la o anumită rasă, naționalitate, etnie, religie, categorie socială sau la o categorie defavorizată ori de convingerile, sexul sau orientarea sexuală a acestuia”.

5.9. Colegiul director reține că, în speță, trebuie analizată raportarea aspectelor semnalate la libertatea de exprimare și corelativ la dreptul de a nu fi supus discriminării. Este evident faptul că dreptul de a nu fi supus discriminării constituie unul dintre drepturile fundamentale într-o societate democratică, dreptul la egalitate constituind un drept cu aplicare imediată și nu progresivă având în vedere că discriminarea în sine este un afront adus demnității umane. Tratatul discriminatoriu are de cele mai multe ori ca scop sau ca efect umilirea, degradarea sau interferența cu demnitatea persoanei discriminate, în mod particular, dacă acest tratament se manifestă în public. Tratând pe cineva mai puțin favorabil datorită unor criterii inerente sugerează în primul rând dispreț sau lipsă de respect față de demnitatea sa umană.

5.10. În doctrina de specialitate privitoare la dreptul la opinie și exprimare, precum și exercitarea acestuia, se remarcă, sub acest aspect, că Pactul internațional privitor la drepturile civile și politice (publicat în Colecția de Legi și Decrete IV/1974) prin art. 19 alin. 3 stabilește că „exercițiul libertății de exprimare comportă îndatoriri speciale și responsabilități speciale și că poate fi supusă anumitor restricții care trebuie să fie expres stabilite prin lege și sunt necesare: respectul drepturilor sau reputației altora; salvagădării siguranței naționale, ordinii publice, sănătății sau moralității publice”.

5.11. Convenția Europeană a Drepturilor Omului, ratificată de România prin Legea nr. 30 din 18 mai 1994, prevede în art.10 că: “orice persoană are dreptul la libertatea de exprimare” și precizează în mod expres limitele acestui drept în alineatul 2 al aceluiași articol: “exercitarea acestor libertăți, (n.n. libertatea de exprimare, de opinie și libertatea de a primi sau de a comunica informații ori idei) ce comportă îndatoriri și responsabilități, poate fi supusă unor formalități, condiții, restrângeri sau sancțiuni prevăzute de lege, care constituie măsuri necesare, într-o societate democratică, pentru (...) protecția reputației sau a drepturilor altora.”

5.12. Din înscrisurile depuse la dosar precum și din susținerile părților (petentă și părți reclamate) prezente la audieri a reieșit faptul că există o situație conflictuală între părțile reclamate și vecinii din imobil. De asemenea au existat o serie de procese aflate pe rolul instanțelor de judecată fapt ce a dus la acutizarea conflictelor

din curtea comună. Deseori conflictele au escaladat fiind nevoie de intervenția poliției.

5.13. Declarațiile de martori provin de la persoane domiciliat în același imobil fiind la rândul lor în relații de dușmănie cu părțile reclamate.

5.14. Având în vedere faptul că probatoriul administrat constă tocmai în declarații de martori, Colegiul director va reține declarațiile aflate la dosar urmând a constata faptul că afirmațiile părților reclamate, probate fiind cu declarații de martori, au un caracter discriminatoriu, potrivit art. 2 alin. 1 coroborat cu art. 15 din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, constatând astfel săvârșirea unei fapte de discriminare.

5.15. Raportat la fapta de discriminare constatată, Colegiul director va avea în vedere și decizia Înaltei Curți de Casație și Justiție nr. 2891/25.09.2015 pronunțată în dosarul nr. 5842/2/2013, decizie prin care instanța supremă a anulat, în parte Hotărârea nr. 451/17.07.2015 a Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării, înlocuind sancțiunile cu amendă aplicate reclamațiilor, cu avertisment.

5.16. Se mai reține și caracterul ambiguu al declarațiilor formulate, starea conflictuală dintre părțile implicate precum și subiectivismul acestora.

5.17. Totodată, Colegiul recomandă tuturor părților implicate, petentă, părți reclamate, martori să depună toate eforturile pentru evitarea unor astfel de situații, să dea dovadă de respect reciproc precum și să aibă o conduită de natură a nu aduce atingere demnității celorlalți locuitori ai imobilului. Se mai arată faptul că nerespectarea recomandărilor Colegiului ar putea conduce în viitor la aplicarea unor amenzi contravenționale, cuantumul acestora, putând varia în funcție de gravitate, între 1000 și 30000.

5.18. Pentru motivele mai sus enunțate, Colegiul decide, cu unanimitate de voturi, aplicarea sancțiunii avertismentului pentru părțile reclamate.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20 alin. (2) din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, **cu unanimitate de voturi** ale membrilor prezenți la ședință

COLEGIUL DIRECTOR HOTĂRĂȘTE:

1. constatarea săvârșirii unei fapte de discriminare potrivit art. 2 alin. 1 și art. 15 din O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată;
2. sancționarea părților reclamate cu avertisment;
3. o copie a hotărârii se va transmite.

VI. Modalitatea de plată a amenzii

Nu este cazul

VII. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată la instanța de contencios administrativ, potrivit **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare, republicată și Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ.**

Membrii Colegiului director prezenți la ședință

ASZTALOS CSABA FERENC – Membru

BERTZI THEODORA – Membru

DINCĂ ILIE – Membru

GHEORGHIU LUMINIȚA – Membru

JURA CRISTIAN – Membru

MANOLE PETRE-FLORIN – Membru

POPA CLAUDIA SORINA – Membru

Hotărâre redactată de: T.B. și R.B.

Notă: prezenta Hotărâre emisă potrivit prevederilor legii și care nu este atacată în termenul legal, potrivit **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare și sancționarea faptelor de discriminare și Legii 554/2000 a contenciosului administrativ, constituie de drept titlu executoriu.**

Verificat SCSRP